

World Art Delft

Winters *
WAD Poëzie *
Kunst uit het depot *
Mijn vlakke land *
Vrienden van WAD *

jaarverslag 2017

IN VUUR & VLAM

World Art Delft | WAD heeft in 2017 met heel veel passie kunnen werken, waarbij iedereen zijn talenten heeft benut ten gunste van de organisatie. Dat geeft voldoening; de passie stroomt zo van binnen naar buiten waar kunstenaars, bezoekers, jongeren en beleidsmakers veel bij betrokken zijn geweest. Zo gaan we van passie(f) naar actie(f) en kunnen wij uitdrukking geven aan wat wij voelen voor kunst, cultuur en educatie. Maar ook voor natuur en landschap. Zo wordt onze bevlogenheid omgezet in energie, de brandstof voor onze motivatie en kracht.

Waarom wij zo in vuur en vlam hebben gestaan, blijkt uit de presentatie van onze projecten. Het zijn vier projecten waarbij een liefdevol licht heeft geschinen op:

- * een winter wonderland > WINTERS
- * de liefde > WAD Poëzie 2017
- * kunstwerken die niet vergeten mogen worden > Kunst uit het Depot
- * het landschap van onze Lage Landen > Mijn Vlakke Land.

World Art Delft heeft al zo vaak aangegeven, dat zij wil bijdragen aan schoonheid en waarheid. Kunst hoort bij het wezen van ons als mens. Net als de liefde. Kijken naar kunst stimuleert juist het genotsdeel in onze hersenen, zo is door een Brits onderzoek aangetoond.

Directeur en conservator Paula Kouwenhoven heeft immer het vuur in zich om bestuur, medewerkers en vrijwilligers mede vorm te laten geven aan een jaar dat vreugde heeft gekend maar ook een moment van verdriet. In dit verslag staan wij ook stil bij het verlies van onze collega en vriendin Joyce Bloem.

Ook nu blijven we opmerken *Paula Kouwenhoven droomt gelukkig regelmatig, maar slaapt niet.*

World Art Delft heeft iets met de jaargetijden. Als wij naar onze geschiedenis kijken, dan ontdekken wij een Canadese lente, een Russische winter, een nazomer, zomergasten en nu weer de winter. Het wil alleen nog geen herfst worden bij World Art Delft...

'Winters' is een tentoonstelling onder gastcuratorschap van beeldend kunstenaar Jan Radersma. Hij heeft zeven vrouwelijke en twee mannelijke kunstenaars uitgenodigd een beeld te geven van een winterse sfeer. Wij noemen Annet Bakker, Gertrude Beker, Ageeth Boermans, Pieternel Dekkers, Petra Jacobs, Monique Klaassens, Rozemarijn Nelissen, Henk Eikenaar en Jan Radersma zelf. Radersma is zijn reis in dit leven begonnen in Indonesië. In zijn werk als beeldend kunstenaar komt hij regelmatig terug op de plek vanwaar hij is gekomen. Het landschap is hierbij een belangrijk thema. Zijn gastcuratorschap heeft aangetoond dat hij ook over andere kwaliteiten beschikt. Hij heeft een goed oog voor kwaliteit van collega kunstenaars. En in deze tentoonstelling blijkt ook de gevarieerdheid waarin het thema wordt belicht. Wat is de winter toch mooi, hebben wij velen horen verzuchten. De winterse landschappen balanceren op de grens van abstractie en figuratie om op een ragfijn overgangsgebied te komen. Maar ook poëzie wordt niet geschuwd.

Zo heeft Ageeth Boermans haar onderstaande gedicht 'Licht' betrokken bij haar gelijknamige creatie van olieverf op doek (zie boven).

LICHT

na de rode stip
kruipt mijn blik weer verder.
Focus op den einder.
Opeens in ooghoeken
flitst het licht.
Hee !
Daarboven is het spektakel.
Hoe bestaat het,
dat ik nu pas kijk ?

Het 10^e poëzieproject van World Art Delft heeft als inspiratiebron het gedicht 'Liefdeslied' gehanteerd van de Duitse dichter-auteur Rainer Maria Rilke. 29 beeldend kunstenaars hebben kunstwerken gecreëerd die hieraan refereren en die te zien zijn geweest tijdens de gelijknamige tentoonstelling. Met Pinksteren is het project afgesloten met een Dag van de Dichter, waarbij vijf dichters en een didgeridoo-speler zich ook hebben laten leiden door Rilke en/of de liefde. Tegelijkertijd is op deze poëtische dag door het bestuur van World Art Delft de gouden WAD-speld toegekend aan Paula Kouwenhoven voor haar onbaatzuchtige en vlammeende inzet voor de organisatie.

Rilke is een virtuoos in het plooiën van taal, een onweerstaanbare lyricus en een van de meest gelezen dichters van de 20^e eeuw. Ondanks dat hij een grote dromer is, heeft hij weinig liefdesgedichten geschreven omdat hij niets zo moeilijk vindt als geslaagde liefdespoëzie. Het 'Liefdeslied' dat bij World Art Delft centraal heeft gestaan is op muziek gezet en in de oorspronkelijke Duitse taal op cd verschenen door onze Nederlandse zangeres La Pat (Patty Trossèl). Burgemeester Marja van Bijsterveldt van de Gemeente Delft heeft de tentoonstelling officieel geopend, waarbij zij tevens zelf een gedicht heeft voorgedragen. Tijdens deze opening heeft Salomé Pegler het 'Liefdeslied' live gezongen begeleid op fluit door Bianca Tangande. Kortom, Rilke is een dichter die ons allen heeft geïnspireerd.

De Liefde heeft ook in het educatieve gedeelte van dit project een grote rol gespeeld. *Kunst prikkelt de zinnen, net als de liefde.* Hiermee wordt de toon gezet bij de educatieve activiteiten rond het thema (Rilke &) De Liefde. Zo hebben vwo-leerlingen van het Christelijk Lyceum Delft zich geconcentreerd op de periode dat Rilke als secretaris heeft gewerkt bij de beeldhouwer Auguste Rodin in Parijs. Rodin kennen we allemaal van zijn beelden als De Denker, De Burgers van Calais en De Kathedraal. Hierbij valt o.a. de dynamiek van de handen op. Enkele leerlingen hebben een impressie gebeeldhouwd van die handen die om elkaar heen bewegen als in een liefdesdans. Voor deze 16-jarigen betekent het een knap staaltje creativiteit, een zeker vakmanschap en een groot inlevingsvermogen.

Het is boeiend hoe jongeren op een veelzijdige en tegelijkertijd onbevengene manier aankijken tegen de liefde. Als vanzelfsprekend hebben zij een eigen beeldtaal tot hun beschikking om een emotie op hun niveau vorm te geven. Leerlingen, docenten en World Art Delft kunnen met grote voldoening terugzien op een geslaagd educatief project.

Sommige kunstwerken verblijven ten onrechte lange tijd in het depot van World Art Delft. Deze verborgen schatten horen niet in een depot. Kijkt u naar Het Depot, een museum in Wageningen, en naar destijds het pop-up museum van het tv-programma De Wereld Draait Door dat ons werken uit depots van drie grote musea in Nederland heeft getoond.

De tentoonstelling laat bijna drie maanden weer het volle licht schijnen op deze kunst, waarvan sommige afkomstig is van symposia die World Art Delft de afgelopen jaren heeft georganiseerd. Tezamen met de penningmeester van het bestuur hebben enkele ambassadeurs van World Art Delft een keus kunnen maken in het depot. Deze groep ambassadeurs draagt de missie van de organisatie graag uit om huidig en toekomstig publiek te enthousiasmeren. We noemen Rita en Henk Verbruggen, Anke Rusch en Willem Duker.

Er zijn werken te zien geweest van onder meer Wolfgang Brenner, Alexander Vogels, Sarantis Gagas, Apostolos Kotoulas, Jaber Alwan en Paula Kouwenhoven. Bovendien hebben de bezoekers de mogelijkheid gekregen om deze bijzondere kunst te verwerven na een speciale donatie aan de Vrienden van World Art Delft.

Het is mooi te zien hoe deze kunst weer volop in de belangstelling komt en hoe het uitgebreide publiek ervan genoten heeft.

Met de Brits-Zwitserse filosoof Alain de Botton kunnen we zeggen 'Kunstwerken kunnen ons leven beter maken; ze nodigen ons uit weer aardig te zijn.' Niet de herkomst van een kunstwerk is van belang, maar eerder de emotie die het oproept. Het kunstwerk kan ons begeleiden, vermanen en troosten.

Dit project heeft zich gebogen over de vraag hoe het landschap onze cultuur en kunstzin beïnvloedt. Dankzij de specifieke (eigen)aardigheden van ons vlakke land *'juicht mijn land, mijn vlakke land'* (vrij naar chansonnier Jacques Brel).

Het is dit landschap dat de drijfveer is voor veel kunstenaars om een visie te geven op de lange stroken land met sloten en houtwallen, mede geïnspireerd door het gelijknamige chanson van Jacques Brel.

Jan Radersma heeft als gastcurator een selectie gemaakt van kunstenaars en samen met onze vaste curator Paula Kouwenhoven de tentoonstelling ingericht. Beeldend kunstenaars uit Nederland hebben de schoonheid van het vlakke land om ons heen ervaren en er in hun eigen en unieke beeldtaal vorm aan gegeven. De kunstenaar heeft de vrijheid gehad in zijn keuze van het materiaalgebruik en de vorm (schilderij, tekening, keramiek, installatie). Het resultaat is een feest van verbazing om te merken hoeveel kunstzin in ons landschap mogelijk is. De heer Ferrie Förster, wethouder Cultuur van de Gemeente Delft, heeft tijdens zijn openingsspeech benadrukt dat de Lage Landen ons niet alleen nederigheid heeft geleerd, maar kunstenaars juist ook heeft geïnspireerd tot prachtige landschappen met specifieke lichten. De tentoonstelling maakt deel uit van 'Art Event in de Polder', die samen met Land Art Delft (in de buitenlocatie) is georganiseerd.

Op 12 november 2017 heeft natuur- en landschapsbeschermer Frits van Ooststroom een lezing gegeven over de geschiedenis van de locatie rondom World Art Delft: de Rotterdamseweg e.o. te Delft.

In het educatieve gedeelte van dit project is met deelnemende jongeren een voetreis begonnen door het beeldenpark, waar ze ervaren hebben hoe kunst zich verhoudt tot ons vlakke land. Aan de hand van zgn. vergrootglasvragen zijn enkele kijkopdrachten uitgevoerd. Doordat Nederland een vlak land is, vallen de Hollandse lichten extra op. Je staat laag en ziet veel lucht. De jongeren hebben met potlood en krijt een illusie van een landschap, een horizon en een panorama gemaakt. Het is verbazingwekkend hoe vlug jongeren leren oog te hebben voor verhoudingen in het landschap en hoe ze zich beeldend kunnen uiten. Beide partijen, scholen en World Art Delft, hebben het enthousiasme en de kunstzin van de deelnemers in hoge mate toegejuicht en geconstateerd hoe een nieuwe generatie ook geraakt kan worden door de weidsheid van ons vlakke land.

JOYCE BLOEM

1951 – 2017

Joyce Bloem is sinds 2003 betrokken geweest bij World Art Delft. Als beeldend kunstenaar heeft zij bij veel projecten en symposia een rol gespeeld. In 2005 en 2015 is zij gastcurator geweest van de tentoonstellingen 'Be Vrij Ding' en 'Wintergasten' en van enkele kunstsymposia. Bijzonder is haar deelname aan het symposium 'Art under the volcano' in Yogyakarta (Indonesië), waarbij zij haar visie op de opwarming van de aarde en de vulkaan Merapi aldus heeft verwoord: *De aarde is warm van zichzelf; diep binnenin zullen wij een vuurbal vol energie aantreffen*. Haar aldaar ontstane kunstwerk 'Secret House' heeft zij opgedragen aan haar overleden vader die diep in zijn ziel ook altijd een kunstenaar is geweest. Haar Indische identiteit heeft zij regelmatig laten meespelen bij haar projecten zoals de creatie van een Hollandse rijstveld in Arnhem en een gedenkteken in Nijmegen voor Indische oorlogsslachtoffers.

Joyce is uiterst veelzijdig geweest als beeldend kunstenaar (schilderijen, sculpturen, installaties, keramiek, film), auteur, dichter, directeur van Construct Art, hoofd van Art Police, galeriehoudster van Hay Barn en als docent. De laatste vijf jaren is zij organisator van Stichting Beeld van Oranje Linten (BOL), die elk jaar op 5 mei bevrijdingsevenementen organiseert langs de Rivierenlandse gemeenten langs de Waal.

World Art Delft heeft Joyce Bloem ook in huis gehad als dichter. In die hoedanigheid heeft zij enkele malen bij ons voorgedragen: in haar tempel 'House of Spirits', bij de historische es en in de galerie. Hier heeft zij onder meer haar kernachtige haiku's gebracht en gedichten gepresenteerd uit haar laatste dichtbundel 'Zonnedaauw'.

Op 22 mei 2017 heeft Joyce Bloem de uitgestoken hand van haar vader gegrepen en ons op aarde verlaten. World Art Delft zal zich haar altijd blijven herinneren om haar passie voor de kunst, maar vooral om haar gedrevenheid het leven zinvol te laten zijn voor de wereld, haar dierbaren en haarzelf. Wij zijn trots dat wij een tijdje met haar mee hebben mogen leven.

Op 27 mei 2017 hebben familie, vrienden en collega's haar op eigen wijze uitgeleide gedaan vanaf de beeldentuin van World Art Delft. Tegelijkertijd heeft Paula Kouwenhoven twee herinneringsboekjes laten verschijnen met een klein overzicht van kunstwerken en een aantal haiku's van Joyce Bloem, getiteld 'Joyce in woord' en 'Joyce in beeld'.

Het bestuur van World Art Delft heeft ook in dit verslagjaar grote autonomie verschaft aan haar directeur Paula Kouwenhoven. Het betreft vooral haar beleidsvoorbereidende werk t.a.v. projecten, financiën en communicatie, maar niet zonder terugkoppeling naar en goedkeuring van het bestuur. Deze terugkoppeling heeft plaatsgevonden tijdens overleggen in petit comité of in plenaire vergaderingen. De bestuursvergaderingen zijn gehouden op 24 februari, 4 april, 23 juni, 8 september en 24 november 2017. De voornaamste punten van aandacht zijn onder meer geweest: financiën, communicatie en besluitvorming, frequentie plenaire vergaderingen, vernieuwde vrijwilligersovereenkomst, projecten en publieksbereik. Ondersteuning vanuit fondsen is in het verslagjaar sterk afgeslankt tot slechts één fonds. De ondersteuning vanuit ons moederbedrijf Art Centre Delft blijft gelukkig gehandhaafd, evenals een onontbeerlijke subsidie vanuit de Gemeente Delft.

In het bestuursreglement van 2004 is art. 3.5 aangepast en luidt nu: 'Bestuursleden worden benoemd voor een periode van drie jaren; zij zijn daarna onmiddellijk herbenoembaar.' Verder is bepaald dat vanaf 2018 met een frequentie van twee vergaderingen per jaar met slechts de bestuursleden plus directeur wordt vergaderd. De adviseurs kunnen worden opgeroepen indien daartoe noodzaak is. Gedurende het jaar vindt overleg plaats tussen directeur en penningmeester en/of voorzitter over lopende zaken.

Er is op papier, digitaal en live contact geweest met de gemeente Delft, de gemeente Midden-Delfland, kunstenaars, de Vrienden van WAD, Art Centre Delft en Land Art Delft. T.b.v. de gemeentelijke prestatiesubsidie heeft op 22 augustus 2017 een halfjaarlijks evaluatiegesprek plaatsgevonden met de gemeente Delft.

De bestuursleden Henk Busink en Thomas de Haan zijn in dit verslagjaar herbenoemd voor drie jaren. Alle bestuursleden en adviseur hebben zich vanuit hun functie onbezoldigd ingezet voor World Art Delft en hanteren het cultural governance principe.

De samenstelling van het bestuur is in 2017 onveranderd en is als volgt:

- ir. K.M. (Max) van der Laan, *voorzitter*
- ir. T.S.M. (Thomas) de Haan, *secretaris*
- drs Th. H.F. (Thom) van Hees, *penningmeester*
- H. (Henk) Busink, *bestuurslid*
- drs. Y. (Yolanda) van Dongen, *bestuurslid*
- ir. L.J. (Leen) Pieterse, *bestuurslid*
- J.J. (Jos) de Mooij, *adviseur communicatie*

De activiteiten van de Vrienden richten zich al jaren hoofdzakelijk op het ondersteunen en bevorderen van de betrokkenheid van vrienden bij de tentoonstellingen en bijeenkomsten van World Art Delft zowel als die van Land Art Delft.

Sinds maart van dit verslagjaar hebben bestuursleden en ambassadeurs van de Vrienden galeriediensten uitgevoerd op zondagmiddagen. Veel individuele bezoekers van de galerie en de beeldentuin blijken verrast door de ontvangst en informatie-uitwisseling. Zij worden daarbij geholpen door de prima uitgevoerde informatievoorziening als tentoonstellingscatalogi en route aanwijzingen voor een bezoek aan de beelden in de buitenlocatie.

Om de betrokkenheid van de Vrienden te stimuleren is een plan ontwikkeld en in uitvoering om regelmatig extra activiteiten aan te bieden als zondagochtendconcerten, excursies, bezoeken aan ateliers van kunstenaars en themabijeenkomsten.

In oktober hebben de Vrienden van WAD een eerste excursie gemaakt. De reis bracht hen naar beeldengalerij Het Depot in Wageningen met aangrenzend een arboretum. De galerie is een podium voor hedendaagse beeldhouwkunst met een accent op de torso en fragmenten van het menselijk lichaam. Het is prachtig om de combinatie van kunst, natuur en architectuur te mogen beleven. De aanwezige Vrienden zijn allen zeer enthousiast geweest over dit initiatief, dat ook nog eens het gemeenschappelijke vriendengevoel heeft verstevigd. Bovendien is het heerlijk om in het arboretum beelden tegen te komen van Joost Barbiers, aan wie we bij World Art Delft nog steeds warme herinneringen hebben. Op de foto hierboven ziet u zijn sculptuur 'Camera Obscura' in de tuin van Het Depot.

Het ledenbestand is tamelijk stabiel maar de gemiddelde leeftijd van de vrienden van WAD/LAD is hoog. Het bestand vraagt om verjonging. Er zijn plannen voor een verjonging door een juniorlidmaatschap aan te bieden waarbij het juniorlidmaatschap wordt gesponsord door individuele leden van Vrienden van WAD/LAD.

COMMUNICATIE

In de externe communicatie heeft u World Art Delft op de volgende wijzen kunnen tegenkomen.

- website World Art Delft
- Wikipedia
- social media als Facebook en Twitter
- websites van o.a. (kunstenaars) Anne B. Roorda, Huib Fens, Fred Geven, Jan Radersma, Imke Plattel, Mark van den Heuvel, Leonie van Santvoort, Marije Bouman en KNNV afd. Delfland
- Facebook van o.a. Marja van Bijsterveldt (burgemeester Delft), Jan van den Dungen (kunstenaar) en World Art Delft
- de schrijvende pers, zoals Museum tijdschrift, Art Alert, AD Delft, De Schakel Midden-Delfland, Stadskrant Delft (digitaal) en Delftse Post (digitaal)
- drie catalogi.

SUBSIDIE & DONATIES

Om dit jaarprogramma te kunnen ontwikkelen en realiseren zijn pecunia onontbeerlijk. Ook nu weer is World Art Delft erkentelijk voor bijdragen van:

- Gemeente Delft, een jaarlijkse prestatiesubsidie
- Fonds 1818
- Art Centre Delft
- Vrienden van World Art Delft

VERANTWOORDING

Het jaarverslag 2017 van World Art Delft is tot stand gekomen met medewerking van Henk Busink en James Sittrop / redactionele bijdragen.

De kunst en illustraties zijn van:

- pag. 2 Leonie van Santvoort 'In vuur en vlam'
- pag. 3 Ageeth Boermans 'Licht'
- pag. 4 Huib Fens 'Writing in Triest'
- pag. 6 Janneke Hillenaar 'Mijn Vlakke Land I'
- pag. 9 Joost Barbiers 'Camera Obscura' bij beeldengalerij Het Depot in Wageningen
- pag.11 Els Otten 'Solutio'

De foto's zijn van:

- Leonie van Santvoort: pag. 2
- Ageeth Boermans: pag. 3
- Paula Kouwenhoven: pag. 7
- James Sittrop: pag.1, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12 en alle wolken

kunst bij WAD in 2017

Annet Bakker / WINTERS

Huib Fens / WAD POËZIE 2017

Alexander Vogels / KUNST UIT HET DEPOT

Paula Kouwenhoven / MIJN VLAKE LAND

Paula Kouwenhoven gouden speld

Marja van Bijsterveld / burgemeester van Delft